
Slutrapport

Näringsliv i samverkan

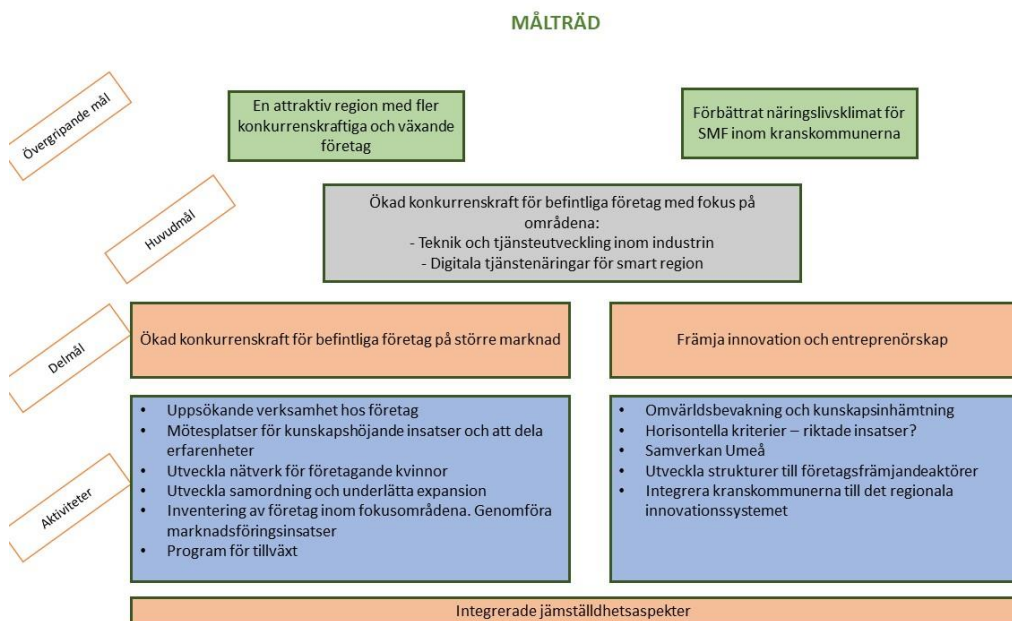

- **Projektet NIS 6.0 har medverkat till att stärka konkurrensförmågan och tillväxten hos företagen i Umeås kranskommuner.**
- **Projektet har nått nya grupper av företagare.**
- **Projektet har medverkat till att fler arbetstillfällen har uppstått.**
- **Projektet har skapat nätverk över kommungränserna.**
- **Projektet har nått lika många kvinnor som män. 49,7% kvinnor 50,3% män.**
- **2949 personer har deltagit i någon av projektets aktiviteter.**

Innehåll

NIS 6.0 inleddes.....	3
Coronapandemin.....	4
Aktiviteterna.....	4
Mötesplatser/nätverk för kunskapsökning/- överföring samt stimulera till synergier mellan företag.....	4
Utveckla nätverk för företagande kvinnor.....	5
Utveckla samordning och underlätta vid expansion.....	5
Inventering av företag inom fokusområdena. Marknadsföringsinsatser som skapar intresse för expansion.....	5
Främja innovation och entreprenörskap.....	5
Omvärldsbevakning och kunskapsinhämtning.....	5
Horisontella kriterier.....	5
Samverkan Umeå.....	6
Utveckla struktur till företagsfrämjande aktörer.....	6
Integrera kranskommunerna till det regionala innovationssystemet.....	6
Program för tillväxt.....	6
Resultatet.....	10
Spridning av resultatet.....	11
Utvärdering.....	12
Slutsatser.....	12
Efter projektslut.....	13
Projektets betydelse för den egna kommunen.....	15
ROBERTSFORS.....	15
VINDELN.....	15
VÄNNÄS.....	16
BJURHOLM.....	16
NORDMALING.....	17
Ekonomi.....	18

NIS 6.0 inleddes med att projektet utifrån Tillväxtverkets och Region Västerbottens beslut upprättade ett målråd för verksamheten. Denna bild har varit vägledande för projektets verksamhet.

Projektet har genom att fokusera på genomförandet av aktiviteterna enligt projektets uppfattning nått de övergripande målen, en uppfattning som delas av projektets utvärderare.

(Utvärderarnas slutrapport som särskilt dokumentet)

Under projekttiden så har tillverkningsindustrin i de fem kommunerna ökat sin ekonomiska omsättning med 12% och deras vinstmarginal ökat från 6,02 % till 11,12%. (underlag från Bisnis Analys byggd på företagens årsrapporter 2019 till 2021) Även inom andra branscher ser vi liknande tendenser, inom handeln har trots pandemin omsättningen, antalet anställda och handelns vinstmarginaler ökat i de fem kommunerna.

En ökning som givetvis inte kan kopplas direkt till verksamheten inom NIS 6.0 men ger ändå en tydlig indikation på att förutsättningarna för näringslivet i dessa kommuner har förbättrats under dessa år. En tydlig koppling finns dock mellan projektet och de företag som ingått i aktiviteten Program för tillväxt där antalet anställda har ökat med 27% eller 43,5 anställningar under projektperioden från 2019 till 2022.

Coronapandemin.

I början av 2020 drabbades världen av en pandemi av Coronavirus. I mars började olika typer av restriktioner att införas för att bromsa effekten av pandemin. Detta fick tydliga konsekvenser för projektet, fysiska möten var inte längre möjliga. Näringslivet var osäkra på vilka konsekvenserna skulle bli för deras verksamhet. En mängd nationella och lokala stöd infördes för att stötta näringslivet. För projektet medarbetare innebar det en ökad efterfrågan rådgivande och förmedlande i frågor gällande stöd under pandemin. På projektets webb skapades länkar och information om de stödjande aktörerna.

Pandemin tvingade fram andra lösningar för att genomföra projektets aktiviteter, olika former av digitala lösningar användes för att skapa mötesplatser och möjliggöra nätverkande.

Det hade den positiva effekten att den digitala mognaden ökade såväl hos såväl medarbetena som näringslivet. En effekt som är bestående och förändrat såväl sättet att kommunicera som kostnaderna för mötesverksamhet.

I slutet mars 2020 ansökte projektet om att få inkludera handel och besöksnäring, två delar av näringslivet som inledningsvis drabbades hårt av pandemin.

En ansökan som beviljades av de tre finansiärerna Tillväxtverket, Region Västerbotten och de fem kranskommunerna.

Pandemin ändrade kostnadsbilden för projektet, färre resor, färre förhyrda möteslokaler, mindre representation etc. Vid årsskiftet 2021/2022 gjordes en justering av budgeten och resurser fördes över för att stärka aktiviteten Program för tillväxt.

Aktiviteterna.

Uppsökande verksamhet hos företag.

259 redovisade företagsbesök som under delar av pandemin ersattes av andra former av kontakter mellan projektet och företagarna. Syftet var främst att diskutera för att identifiera och inventera konkurrensfördelar samt behov och utmaningar. Den uppsökande verksamheten gav projektet en tydlig bild av näringslivets förväntningar på projektet, något som också påverkat projektets innehåll.

Mötesplatser/nätverk för kunskapsökning/- överföring samt stimulera till synergier mellan företag

216 redovisade aktiviteter. Mötesplatserna har skapats i form av näringslivsträffar för den egna kommunens näringsliv, näringslivsmöten för hela näringslivet i de fem kommunerna då främst i form av digitala näringslivsfrukostar. Branschvisa möten har genomförts för tillverkningsindustrin, KKN företagen, handel och besöksnäring. Näringslivsträffar med tydligt kunskapssökande syfte har genomförs gällande bland annat offentlig upphandling, digitalisering, omvärldsanalys och e-handel.

Utveckla nätverk för företagande kvinnor

31 nätverksträffar har genomförts. Även här fick pandemin konsekvenser och ett stort antal av dessa träffar genomfördes digitalt. En fördel med de digitala träffarna var att de inte längre behövde begränsas av reseavstånden. Många av de genomförda träffarna hade deltagare från flera kommuner. De nätverk som skapas på dessa träffar vet vi i vissa fall lever vidare även efter projekts slut.

Utveckla samordning och underlätta vid expansion

103 aktiviteter har genomförts i syfte att underlätta expansion. Det kan handla om att sammanföra näringslivsfrämjande aktörer med det lokala näringslivet, att samordna offentliga insatser, att skapa kontakter mellan myndigheter och det lokala näringslivet. Aktiviteterna har till stor del styrts av näringslivets behov.

Inventering av företag inom fokusområdena. Marknadsföringsinsatser som skapar intresse för expansion

7 större evenemang. Syftet med dessa var att dels marknadsföra aktiviteten Program för tillväxt, dels att hitta de företag som var lämpliga deltagare i aktiviteten.

Främja innovation och entreprenörskap

66 aktiviteter genomfördes för att främja entreprenörskap och innovation. Det handlar om att skapa kontakter med innovations- och entreprenörsfrämjande aktörer, men också skapa nätverk och underlätta kunskapsöverföring mellan företag.

Under dessa och andra aktiviteter har det lokala näringslivet gett möjlighet att skapa kontakter med verksamheter/organisationer som RISE, DISISS (Digital innovationspunkt för smart industri och smarta samhällen), Go-Business, eXpression, Connect Norr, Almi, IUC, Buisness Bosten, Ung företagsamhet, Företagarna, BIC Factory, Kampradstiftelsen, LTU-Business, Norrlandsfonden samt ett antal av regionen drivna projekt.

Omvärldsbevakning och kunskapsinhämtning

152 aktiviteter har genomförts. Det handlade om deltagande i seminarier, möten om näringslivsfrågor arrangerade av andra, gemensamma möten med näringslivsfrämjare, projektmöten med inbjudna föreläsare och experter samt andra sammanhang som kan vara eller är viktiga kunskapskällor. Projektmedarbetarnas förvärvade kunskaper förs sedan vidare till de delar av näringslivet som har behov av dem eller efterfrågar information. Projektet har även arrangerat näringslivsträffar där just omvärldsbevakning har varit huvudtemat.

Horisontella kriterier

De horisontella kriterierna hållbar utveckling, lika möjligheter och icke-diskriminering samt jämställdhet mellan män och kvinnor har beaktats i allt arbete som skett inom projektet. Det syns bland annat i rekryteringen av företag till Program för tillväxt där 40% av företagen leddes av kvinnor.

Att projektet lyckats i sin kommunikation och nått nya grupper av näringslivet syns tydligt på deltagandet i projektets aktiviteter där 49,7% utgörs av kvinnor. (Redovisade deltagare vid NIS6.0:s aktiviteter, totalt 2 949)

Under program för tillväxt har hållbarhet och jämställdhet haft en särskild programpunkt, liksom vid ett antal interna projektmöten. 6 externa aktiviteter där horisontella kriterier varit huvudämnet.

Samverkan Umeå

26 aktivitetstillfällen. Främst i form av gemensamma möten med Umeå näringslivskontor och projektmöten där representanter för Umeå näringslivskontor deltagit. Samverkan har bland annat resulterat i stöd från Umeå i samband med bildade av nätverksgrupper såsom industriråd. Samverkan har också medfört ett utbyte av information och kunskap om näringslivskontorens pågående och planerade aktiviteter, något som möjliggjort koordinerade insatser. För kranskommunerna har dessa möten skapat möjlighet att öka Umeås förståelse och insikt om de små kommunernas näringsliv och dess utmaningar.

Utveckla struktur till företagsfrämjande aktörer

Tidigt i projektet inventerades de företagsfrämjande aktörerna som är tillgängliga för det lokala näringslivet. Den inventeringen gjordes tillgänglig för näringsliv och allmänhet på projektets webb sorterade efter lokala och nationella aktörer, total 66.

En del av dessa aktörer har gett möjlighet att presentera sig på lokala näringslivsträffar och i några fall har det inneburit ett påbörjat samarbete mellan företagare och näringslivsfrämjare.

68 sådana aktiviteter har genomförts under projektet.

Inventeringen med länkar till varje aktör kommer att vara tillgänglig även 2023 och 2024.

Integrera kranskommunerna till det regionala innovationssystemet.

Ett arbete som skett parallellt med aktiviteterna "Utveckla struktur..." och "Främja innovation .." Det har bland annat resulterat i att ett antal företag under projektiden deltagit i program hos regionala inkubatorer. Den främsta vinsten har varit att göra det kännat för näringsidkare i kranskommunerna att det finns innovationsstöd att hämta liksom att få de som ansvarar för inkubatorer och andra stödformer att inse att det finns ett kreativt näringsliv även utanför stadskärnorna, något som förhoppnings på sikt gör att fler företag i kranskommunerna tar del av dessa stöd.

Program för tillväxt

Program för tillväxt, var den mest resurskrävande aktiviteten och samtidigt den mest framgångsrika aktiviteten inom projektet. Aktiviteterna inom programmet pågick under perioden maj 2020 till september 2022. Pandemin ändrade förutsättningarna för aktiviteten och starten av programmet försköts i tid.

Från början deltog 25 företag i Program för tillväxt, efter budgetjusteringar så ökades antalet till 32. För de tillkommande företagen genomfördes workshopserien en andra omgång.

Program för tillväxt

De sex Workshops hade följande föreläsare och syfte:

- Ashley Tott Scalex Growth Partners, 10 tips för tillväxt.
- Lars Dithelm 99 regler för tillväxt,
- Lisa Ek och Niklas Grönberg LTU Business Omvärld och trendanalys.
- Carolina Lundberg Connetia Sweden Ledarskap
- Rikard Lindberg Thnx innovation Digitalisering
- Anna-Karin Nyberg Xpression Utvärdering och lärande

För att på bästa sätt hushålla med offentliga medlen valde projektet att samverka med Almi för att på effektivaste sätt nå vår gemensamma målgrupp och skapa största möjliga nytta. Samverkan med Almi var en viktig förutsättning för att genomföra de inledande stegen.

Program för tillväxt bestod inledningsvis av följande steg:

- *Behovsanalys* – En kortare initial insats som syftar till att beskriva nuläget och identifiera behov.
- *Utvecklingsdialog* – Intervju som genomförs som en förstärkt behovsanalys eller som en initial insats inför ett djupare kunderbjudande. Leverans i form av en kortare rapport och ett spindeldiagram. Identifierar styrkor samt utvecklingsområden.
- *Visualisera din Affär* – Modell för att visualisera företagets ekonomiska samband. Två möten som resulterar i en leverans av en handlingsplan. Deltagare med uttryckligt behov av en ekonomisk analys genomgick Visualisera din affär.
- *Mål och vägval* - Diskussion kring vision och företagets "varför". Dialog om framtida mål på 3–5

års sikt och definiering av de viktigaste aktiviteterna för att nå målet även inkluderat finansieringsbehov. Kortfattad handlingsplan.

- *Coaching* – Med coachens hjälp tydliggöra vilka åtgärder som krävs för att närma sig målen och kommit i gång med genomförandet. Skapa ett strukturerat arbetssätt och erfarenhet av att ha börjat jobbat så. Ökad medvetenhet och ansvar i att driva utvecklingsarbetet. Inom ramen för coachningsinsatsen utarbetades också krav och önskemål inför konsultinsatserna. Samtliga deltagande företag fick coaching.

- *Hållbarhetsanalys - Framtidsdialog*

En nulägesanalys med fokus på hållbarhet. Den syftar till att hjälpa små och medelstora företag att förbättra sin affär och verksamhet utifrån hållbarhet. Målet är att identifiera ett antal fokusområden inom hållbarhet som möjliggör för företaget att ta nästa steg för att bättre bidra till en hållbar utveckling och samtidigt möjliggöra en långsiktigt hållbar affär.

Innehållet i Framtidsdialogen utgår utifrån och bygger på de 36 hållbarhetsområden som tar avstamp i de internationella riktlinjerna för hållbart företagande. Det finns tydliga kopplingar både till de Globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 och ISO 26000.

Efter inledande steg och genomförda workshops skapades strategigrupper:

- *VD-grupp/Strategigrupp*

Inom konceptet VD-grupp satte vi ihop sex grupper av deltagande företag. Fem grupper med fem deltagare samt en grupp som bestod av åtta företag. Insatsen inleddes med en gemensam digital kickoff. Därefter träffades grupperna vid lika många tillfällen som det var deltagare i grupperna. Dvs fem samt åtta gånger. Vid respektive möte är det ett av deltagande företag som är mötets diskussionsämne.

Målet är att deltagande företag ska närma sig sina mål genom att lära av varandra och tänka branschöverskridande. De får också en plattform att träffas i gruppen för fortsatt nätverkande, erfarenhetsutbyte och lärande. Almirådgivaren processleder gruppdiskussioner mellan företagsledarna i syfte att bidra till ökat lärande, att deltagarna löser de utmaningar de identifierat för att nå uppsatta mål samt att deltagarna bidrar till varandras utveckling.

- *Konsulterna i Program för tillväxt.*

Utifrån de behov som identifieras i den inledande delen av program för tillväxt så upphandlades konsulter för att ge företagen individuellt stöd i syfte att skapa tillväxt.

Dessa upphandlades inom följande områden:

CadCam

Digital Marknadsföring

Butikslayout

Digitalisering av affärssystem

Digitalisering Lagersystem

Finansiering och lönsamhet

Flödesanalyser

Ledning ledningsgrupper

Ledningssystem

Skapa säljkraft

Styrning och organisation

Översättning

Upphandlingen skedde i samverkan med Umeå kommuns upphandlingsbyrå.

(Upphandlingsunderlagen i särskild bilaga)

- *Projektmedarbetarna i Program för tillväxt.*

Projektmedarbetarna/projektet NIS 6.0 marknadsförde aktiviteten, sållade ut de företag som bedömdes ha en slumrande tillväxtpotential. Projektmedarbetarna hade en aktiv roll i workshops och hade under och efter genomförandet utvärderande och uppföljande samtal med deltagande företagare.

- *Effekt*

De deltagande företagen har under projektperioden ökat antalet anställda från 159,5 till 202. En ökning på 43,5 tjänster (27%).

Av de *deltagande företagen* så hade 40 % kvinnor i ledande ställning eller som ägare.

Nedan redovisas de deltagande företagen och deras tillväxt i antalet anställda.

Företagsnamn	2019	okt-22	Ökning
Automattolerans/Smejtec AB	2,5	4	1,5
Brandts Blommor	4	8	4
Bäcknäset Consulting	1	1	0
Café Ljuslyktan	1	1	0
Din Glasman	2	3	1
Frekab i Bjurholm AB	19	25	6
Friluftsbutiken Skog & Rök	2	0	-2
Grönåkers farm	1	2	1
GS-Teknik	6	6	0
Hotell Vännäs	19	17	-2
Johansson Maskin	26	30	4
JSG-produkter	4	4	0
Lavashbageriet	1	1	0
Lergrova	1	1	0

Makeover by Jannika	0	1	1
Malin i Ratan AB	3	4	1
Mapec	6	7	1
Maskin och Industriteknik AB	6	7	1
Norrlands fruktvin	1	1	1
Norrskenet Service	0	3	3
Nyåkers Lack	3	4	1
Orientalfalafel i Bjurholm AB	9	8	-1
Ortophedium Foot & Body	6	3	-3
Racoon	9	10	1
Smide & Industrimontage I Norr AB	1	2	1
Stockhus	1	1	0
Strömdahla	5	3	-2
Svenska Dynor AB	9	16	7
Tegsnäshus	0	6	6
TSSolar	0	7	7
Villapool Nord	0	3	3
Vännfors Bygg	11	13	2
Summa antal anställda	159,5	202	43,5

Resultatet

Projektet har genomfört aktiviteter inom samtliga aktivitetsområden, kanske inte på det sätt och i den omfattning som planerades i samband med ansökan och beslut utan anpassats till förändringar i samhället och näringslivets förväntningar. Under de tre åren 2019 till 2022 har förutsättningarna för näringslivet förändrats på många sätt. Många är de faktorer som haft betydelse, pandemin, bristen på kompetent arbetskraft, bristen på material, kriget i Ukraina, mm.

Trots dessa faktorer som oftast haft en negativ betydelse för näringslivet har tillväxten varit stark och antalet anställda och företagens omsättning har ökat inom de flesta näringsgrenar. Något som i sin tur gjort kompetensbristen till ett allt större problem.

Företagen i regionen har, inte minst via aktiviteten Program för tillväxt, ökat sin konkurrenskraft och tillväxt har skapats. Företagare som deltagit i projektets aktiviteter bör ha ökade insikter gällande digitaliseringens möjligheter och kan implementera dessa kunskaper i sin affärsstrategi, med fokus på att nå nya marknader.

Projektet tror och i vissa fall vet att de nätverksbyggande som skett under projektperioden kommer att leva vidare. De som deltagit i Program för tillväxt kommer att bjudas in på ett uppföljande möte under våren 2023 för att stimuleras till fortsatt nätverkande och dela med sig av sina erfarenheter efter projektslutet.

På lång sikt är det troligt att de kontakter, nätverk och samarbeten som skapats under projektperioden kommer att leva vidare. Något som stärker kranskommunernas näringslivs position och skapar en attraktion för nya etableringar.

De erfarenheter och den kunskap som projektmedarbetarna skaffat sig under projektperioden komma att vara till stort värde för kommande samverkansprojekt mellan de fem kommunerna.

Fler företag har än planerat har nåtts av projektet. 503 och målvärde 400

En betydande andel kvinnor 49,7 % har deltagit i projektets aktiviteter. 1466 av 2949 deltagare.

En sysselsättningsökning på minst 43 heltidstjänster, målvärde 40.

Sysselsättningsökningen beräknas bara på de företag som deltagit i Program för tillväxt. Det har skett en inte oväsentlig sysselsättningsökning inom näringslivet i kranskommunerna men då kopplingen till projektet ibland är otydlig har dessa inte räknats med.

Marknadsföringen av projektets aktiviteter har skett via sociala medier, kommunernas webbplatser, inbjudningar via nyhetsbrev och kontaktlistor. Den viktigaste kanalen har dock varit den personliga kontakten, projektmedarbetarnas uppmaningar och information via personliga samtal och personliga brev, något som medverkat till ett högt antal deltagare, och en stor andel kvinnor.

Urvalet av deltagande företag i Program för tillväxt har skett med hjälp av tydliga urvalskriterier där företagets förmåga att växa har varit avgörande.

Spridning av resultatet

Information om projektet ges till kommunledningarna, ledande politiker och allmänhet inklusive det lokala näringslivet.

Projektets webbplats <https://www.nis60.se/> redovisar de aktiviteter som genomförts, där finns också utvärderarnas slutrapport att ladda ner och läsa. Webbplatsen kommer att finnas kvar 24 månader efter projektslut.

Näringslivets representanter informeras på de näringslivsträffar som genomförts och genomförs i närtid.

Kommunernas medarbetare i projektet informera det lokala näringslivet regelbundet via nyhetsbrev och sociala media.

Denna slutrapport distribueras till samtliga kommunchefer och kommunstyrelser samt görs tillgänglig för allmänheten via webb.

De genomförda digitala näringslivfrukostarna finns på projektets webb och är tillgängliga under ytterligare 2 år.

Utvärdering

Projektet Näringsliv i samverkan 6.0 tillämpar extern utvärdering och syftet med utvärderingen har varit att fånga och beskriva projektets genomförande, resultat och effekter, att bidra med ett lärande i projektet och att agera ett bollplank.

Den externa utvärderaren har varit Regionakademien i Umeå.

Utvärderarna har i sina fortlöpande rapporteringar gett projektgruppen återkoppling för att möjliggöra justeringar och korrigerande förbättringar under projektets gång. Utvärderarnas rapporter har tillämpat Tillväxtverkets riktlinjer för uppföljning, utvärdering och lärande och succesivt besvarat de frågor som ställs avseende projektlogik, process, public debate, nyckelaktiviteter, nyckelpersoner och nyckeltal (P1-P3, N1-N3).

Som utgångspunkt i utvärderingsarbetet skapade utvärderarna en projektlogik som består av ett målträd och en effektlogikkedja. Dessa verktyg har sedan använts som grund för det fortsatta utvärderingsarbetet. Målträdet har använts för att undersöka om det finns en röd tråd och logik i projektet, alltså om projektet genomför rätt aktiviteter för att uppnå delmål och huvudmål. Effektlogikkedjan har använts för att göra analysen av om de förväntade resultaten och effekterna kommer att uppnås.

För att bidra med ett lärande har utvärderarna genomfört intervjuer med målgruppen samt i samverkan med projektgruppen också genomfört två enkätundersökningar. Den första enkätundersökningen omfattade frågeställningar om hur företagen som fått stöd tagit del av projektets erbjudanden och vad det gett dem för nytta och den andra undersökningen gjordes för att få svar på hur projektet påverkat bevarande av arbetstillfällen, ökade arbetstillfällen samt möjlighet att i framtiden anställa fler.

En halvtidsutvärdering med fördjupad analys som grundades på bland annat intervjuer med nyckelpersoner genomfördes för att möjliggöra eventuella korrigeringar av projektet för att uppnå målen.

Utvärderarnas slutredovisning sker på Tillväxtverkets blankett för slutrapport av utvärdering. Inför slutredovisningen har intervjuer med de företag som deltagit i Program för tillväxt genomförts. Utvärderarnas slutrapport finns tillgänglig på projektets webbplats <https://www.nis60.se/>

Slutsatser

Aktiviteten Program för tillväxt är den enskilt mest framgångsrika delen av projektet. En arbetsmodell där insatserna anpassats efter företagens faktiska behov. Det företagsanpassade stödet har gett tydliga resultat. Endast delar av programmet har varit generellt. Program för tillväxt bör kunna fungera som inspirationskälla för framtida näringslivsstödjande insatser.

Projektet har möjliggjort samverkansarbetet över kommungränserna. Det gäller inte bara samarbetet mellan de kommunala näringslivskontoren utan i minst lika hög grad samarbete mellan näringslivet. Med gemensamma mötesplatser, aktiviteter samt direkta insatser har stora delar av vårt gemensamma näringsliv närmare sig varandra vilket har varit mycket uppskattat. Projektet har också uppmuntrat kompetensutbyte mellan kommunernas näringslivskontor vilket har varit av stor betydelse för möjligheten att genomföra projektet i alla dess delar.

Projektet har gjort det möjligt att stärka näringslivskontoren i de fem kommunerna vilket har underlättat kontakterna med det lokala näringslivet och möjligheten att fungera som stöttande rådgivare, inte minst under pandemin.

Till de framgångsrika delarna av projektet hör skapandet av branschråd och branschträffar, utvecklandet av nätverk för företagande kvinnor, samverkan med Almi och samverkan med Umeå näringslivskontor.

Projektet har bidragit till att kompetensinventering i Vindeln vilket på sikt kommer att underlätta framtida kompetensrekrytering. Handelns positiva utveckling i Vännäs har också en tydlig koppling till projektets aktiviteter.

Den primära målgruppen har varit små och medelstora befintliga företag. Särskilt prioriterad var bland annat kvinnor och utrikesfödda.

Målgruppen kvinnor har projektet nått med stor tydlighet. Målgruppen utrikesfödda är svårare att mäta då människors härkomst inte registreras eller mäts.

Vi vet att ett antal utrikesfödda finns i vårt näringsliv och att utrikesfödda medverkat både i enskilda aktiviteter och den särskilda aktiviteten "Program för tillväxt". Projektet har valt att inte forska i deltagarnas härkomst utan vi konstaterar att den gruppen uppenbarligen inte ansett sig exkluderad av projektets verksamhet.

För de kommuner som ingår i projektet är gröna näringar inklusive jordbruket en naturlig och viktig del av det lokala näringslivet. Den gränsdragning som finns hos våra myndigheter mellan jordbruksnäring och andra näringar främjar inte utvecklingen av det lokala näringslivet.

Efter projekt slut

De erfarenheter som kommunerna och projektets medarbetare fått av samverkan över kommungränserna, av att snabbt kunna anpassa sig till förändringar i omvärlden och vikten av att vara lyhörda för näringslivets behov kommer att finnas kvar och vara värdefulla för fortsatt samverkan i näringslivsfrågor. Ansökan om ett nytt samverkansprojekt har lämnats in till Tillväxtverket och Region Västerbotten. Idag planerar en stor andel av de som varit medarbetarna i NIS 6.0 ingå i kommande samverkansprojekt och tar då med sig sina personliga erfarenheter.

Den framgångsrika aktiviteten "Program för tillväxt" kommer att följas upp med de deltagande företagen. Nya liknande aktiviteter i samverkan med Almi är troliga.

Samverkan över kommungränserna är också något vi tar med oss för framtiden. Dels med direkta och fortsatta aktiviteter så som gemensamma företagsfrukostar, utvecklingsträffar och föreläsningar med

mera. Men också dels genom att ta samverkansarbetet vidare genom kommande utvecklingsprojekt, där vi går från samverkan till samägande av utmaningar och utvecklingsbehov, både mellan kommuner, men främst genom samägande mellan kommuner, näringsliv och andra företagsfrämjande och stöttande organisationer.

Näringslivskontoren fortsätter med regelbundna möten oavsett kommande projekt. De samarbetet som skapats under projektperioden i form industriråd, branschträffar, nätverk för besöksnäring och KKN företagen, företagande kvinnor kommer att bestå.

Det viktigaste är dock de erfarenheter och kontakter som projektmedarbetarna skaffat sig under projektperioden. Kunskap som de kan ta med sig i det fortsatta näringslivsstödjande arbetet och vara grunden för en fortsatt samverkan mellan de fem kommunerna.

Under projektperioden har det blivit tydligt vilka näringslivets utmaningar är den närmaste framtiden och gör det möjligt att dels formulera nya projekt, dels planera för näringslivskontorens framtida verksamhet.

Projektets betydelse för den egna kommunen.

ROBERTSFORS

Vi konstaterar att tillväxten har tagit ordentlig fart inte minst efter pandemins effekter avtagit. Arbetslösheten i Robertsfors kommun är rekordlåg och den lägsta i länet. Tillväxten i antal anställda har varit generellt mycket hög, och tillväxten i antal anställda i Robertsfors kommuns företag som medverkat i Program för tillväxt har varit ännu högre. Tillväxten i antal anställda bland samtliga företag i Robertsfors kommun är större endast i tre företag än i två av de 6 medverkande företagen i program för tillväxt. Företagen i Program för tillväxt framför att projektet bidragit till utvecklingen, ”man känner sig som en kattunge som kattkärringen dragit upp ur vattenhållet”, ”mycket bra med en coach som följer en under längre tid” osv.

Tillväxt är beroende på ett flertal faktorer där de makroekonomiska förutsättningarna och politiska beslut är helt avgörande.

Företagare måste dock lära sig att navigera i den turbulenta omvärlden. I NIS 6.0 och framför allt, program för tillväxt, har vi bidragit till att öka denna kunskap, en kunskap som vi också sett effekter av. När det gäller projektet 40 nya arbetstillfällen konstaterar vi att Robertsfors står för 14. Projektet har varit mycket framgångsrikt för Robertsfors kommuns utveckling.

VINDELN

I vindeln har vi projektet skapat flera nya mötesplatser lyckade exempel är Vindelns industriföretagarråd, näringslivsfrukost i samverkan och branschträffar med Vindeln Handel och besöksnäringen. Ger aktörer möjligheter att träffas för att utbyta erfarenheter i specifika branscher och för att arbeta konkret med speciella utmaningar.

Kvinnliga nätverk har vi arrangerat i samverkan i projektet samt prioriterat samtal till företagande kvinnor inför olika arrangemang i syfte att stimulera deras deltagande.

Program för tillväxt har varit en genomgående resurskrävande aktivitet som har tagit mycket tid att uppfinna, planera, genomföra och följa upp.

Samverkan med aktörer i regionen har också tagit ett stort steg framåt trots pandemin. Det tydligaste och mest lyckade exemplet har varit arbetet vi gjort tillsammans med Almi Företagspartner Nord AB i Program för tillväxt.

Kartläggningen av befintliga företagsfrämjare var en av de första sakerna som genomfördes och ett antal främst digitala möten är gjorda gemensamt. En effektiv modell som även givit utrymme för gemensam dialog i olika ämnen och frågeställningar som vidgat perspektiv och nyttan av dessa möten i vardagsarbetet.

Kompetensförsörjningsutmaningen har under projektets gång blivit extremt påtaglig hos våra företag. Vi har i Vindeln genomfört en Kompetensbehovsinventering med de 10 största tillverkande företagen samt en påföljande Kompetenscentrumutredning. Resultatet har inneburit att det nu planeras för ett Vindeln Innovation Center samt ett Kompetenscentrum som även kan komma till nytta för företag utanför vår kommun. Innehållet i inventeringen och utredningen har delats och diskuterats i projektgruppen som i sin tur nyttjat den internt i organisationerna då kompetensförsörjningsutmaningen delas i stort. Effektivt och tydligt underbyggt.

Det vi är särskilt stolta över i Vindeln är Program för tillväxt, Kompetensinventeringen och Kompetenscentrumutredningen, digitala Näringslivsfrukosten i samverkan och samarbetet mellan näringslivskontoren i projektet. Ett kontinuerligt givande/delande av information, kunskap och erfarenheter.

VÄNNÄS

Pandemin startade drog igång den digitala utvecklingen på ett positivt sätt och även om det kändes trögt att hålla igång aktiviteter när restriktionerna var som starkast så kan vi ändå se nu att uppslutningen och nätverken har utvecklats. Företagen har nått nya marknader, bl. Annat genom E-handel, nya nätverk och genom expansion. Vännäs uppfattas och upplevs av etablerare, företag och kunder som en attraktiv ort, inflyttningen ökar, tomter har sålts slut och företagen på orten har ökat i omsättning, antal anställda, samt även expanderat och öppnat på nya orter. Vännäs hade tex bästa tillväxten i länet 2019 och 2021 enligt Syna AB (kredit och marknadsinformationsbolag).

Det har under perioden bildats två nya ekonomiska företag för att där ett antal företag gått ihop i gemensamma organisationer, med stöttning från projektet. Ett företag har genomgått generationsskifte, Hotell Vännäs AB.

BJURHOLM

Eftersom vi är minst (Sveriges minsta kommun), så är denna samverkan oss kommuner emellan nog mest betydelsefull för oss. Vi ser stora fördelar med att jobba över kommungränser, då vi just på grund av vår litenhet kan ha utmaningar att hitta tillräckligt många företagare för vissa aktiviteter. Tack vare vår samverkan och gemensamma aktiviteter över kommungränser så har vi kunnat erbjuda våra företagare ett större utbud av aktiviteter.

När det gällde Program för tillväxt så var de deltagande företagen väldigt nöjda med detta tillväxtprogram. Det har skett en sysselsättningsökning i de flesta företagen som deltagit i Program för Tillväxt.

På grund av Corona-pandemin fick vi anpassa projektets aktiviteter så att de gick att genomföra digitalt. Detta har medfört att vi projektledare lärt oss mycket och hjälpt oss att utveckla både våra egna men även företagens digitala färdigheter. Både vi och företagen tar med oss dessa färdigheter i vårt fortsatta arbete, där digitala möten numera kan vara det första alternativet i mötessammanhang eftersom de är hållbara både tids- och miljömässigt.

Vi har haft ett kontinuerligt samarbete med Coocoon-projektet som har lett till två generationsskiften. Under denna projektperiod har vi utvecklat ett nytt samarbete med forskningsinstitutet RISE och deras projekt Fairchain. Under arbetsnamnet "Bär i bygden" genomförde vi några workshops samt en bärfestival på hembygdsområdet i Bjurholm. Ambitionen med "Bär i Bygden" är att skapa en skogsbärsnäring som ser till att värden och vinster gynnar Bjurholm mer än vad de gör idag. Syftet med samarbetet var även att få fler att se möjligheterna med våra vilda bär, skapa mer samverkan och entreprenörskap i bygden.

Tack vare samverkansprojektet och gemensamma aktiviteter har vår näringslivsavdelning stärkts, vilket återspeglas i ett stabilt och gott företagsklimat.

NORDMALING

NIS 6.0 har för Nordmaling varit en stor framgång.

Betydelse och framsteg för Nordmaling har varit av både lokal och regional natur. Förstärkningen av samverkansarbetet över kommungränserna har varit mycket värdefullt, både för de kommunala näringslivskontoren och för vårt egna och samlade näringsliv. Samverkan över kommungränserna är också något vi tar med oss för framtiden genom fortsatta aktiviteter så som gemensamma företagsfrukostar, utvecklingsträffar och föreläsningar. Mycket stor betydelse för framsteg för såväl kommunen som för projektet har Program för tillväxt bidragit till med starkt positiv respons från de företag som medverkade.

Även det lyckade samarbetet med Almi bör framhållas och är något vi bygger vidare på för framtiden.

Pandemin utmanade av självklar anledning arbetet generellt med aktiviteter, möten och insatser när restriktionerna var som värst. Det var en lång period där projektet och projektledare fick styra om sitt arbetssätt och sin verksamhet för att anpassa arbetet. Störst påverkan hade förstås pandemin för företagen där många ställdes inför helt nya och tuffa utmaningar, medan några rent av gynnades av externa faktorer. Här visade sig näringslivet responsiva och tillmötesgående. Våra företag skall ha en stor eloge för sitt omställningsarbete och sin förmåga att anpassa sig och sin verksamhet. Det är också vår absoluta uppfattning att projektet var starkt behjälplig i omställningsarbetet. Nordmaling hade inte en enda konkurs härledd till effekter av pandemin. 2020 hade Nordmaling länets bästa tillväxt och näst bästa 2021, efter Vännäs.

Med nya och gemensamma mötesplatser, aktiviteter samt direkta insatser har stora delar av vårt näringsliv närmat sig varandra, både socialt och affärsmässigt

Kommunen och vårt näringsliv har fått många värdefulla erfarenheter och resultat som skall fortsätta vidareförädlas. Inte minst genom de nätverk och mötesplatser som skapades, t. ex. via branschråden och nätverk för kvinnor som driver företag.

Ekonomi

Projektet hade en totalbudget på 16 713 030 kr

Utfallet blev 15 470 690kr det vill säga 1 242 340kr under budget.

Kostnaderna fördelades enligt följande

Externa tjänster	2 931 397
Material och lokaler	565 350
Personal	7 095 150
Resor o logi	120 266
Schablonkostnader	4 758 531*

*Schablonkostnaderna täcker kostnaderna för arbetsgivaravgifter och andra lönebikostnader samt kostnaderna för personalens arbetsutrustning och arbetsplatser.

Projektet finansierades enligt följande

Tillväxtverket	7 735 351
Region Västerbotten	2 443 502
Robertsfors kommun	1 793 734
Vindelns kommun	962 036
Nordmalings kommun	877 014
Vännäs kommun	871 396
Bjurholms kommun	794 841

Beräkningarna av kommunernas medfinansiering är preliminär (december 2022), kommer att justeras i samband med Tillväxtverkets utbetalningsbeslut som väntas i februari 2023